

JUNIO 2002

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

La Espero

2002:2

Podia debato en Sveda
Esperanto-Kongreso
en Västerås

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694
Junio 2002 • 90-a jarkolekto
Fondita en 1913

Redaktion:

Leif Nordenstorm
Franko Luin (teknisk redaktör)

Frågor om prenumeration o. dyl.:

Esperanto-Centro, Vikingagatan 24,
113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00

E-post: espero@esperanto.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi, Tyresö

Tryck: HA Reklamtryck, Stockholm

Prenumeration 2002: 200 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,
Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,
tel. 08-34 08 00

E-post: sef@esperanto.se

Nätsida: www.esperanto.se

Öppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 2002:

Direktansluten medlem 200 kr.
Ungdomsmedlem (max 20 år) 100 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i SEJU, Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund.
Hel familj 300 kr (inklusive ett exemplar av *La Espero*. Tilläggsexemplar kostar 100 kr/år).

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Telefon: 08 - 34 08 00

Postgiro: 578-5

Nätsida: www.esperanto.se/eldona

E-post: eldona@esperanto.se

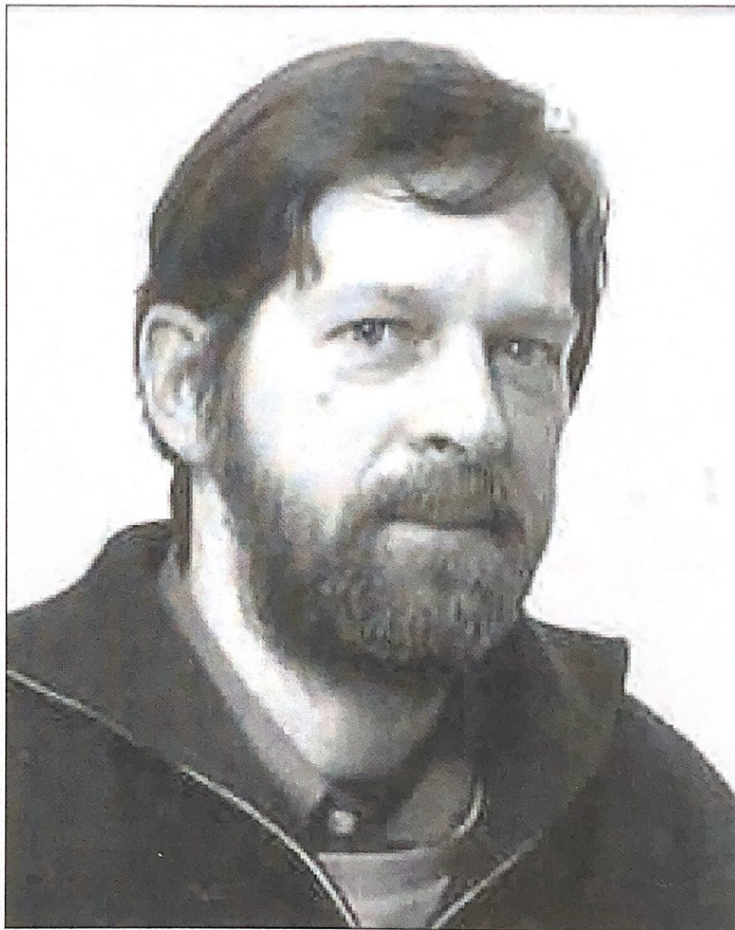
Telefontid: Samma som Esperanto-Centro Stockholm.
Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

Styrelsens ordförande: Agneta Emanuelsson

Manus till La Espero

sänds till Leif Nordenstorm
Järnvägsgränd 11
961 76 Boden
tel. 0921-123 54
e-post: nordenstorm@hem.utfors.se

Ole Hansen

Ole Hansen havis sian 50-jaran naskiĝtagon ĉi-jare. Tial la redaktoro de *La Espero* donis al li kelkajn demandojn.

Kie vi naskiĝis? Kie vi nun loĝas?

Mi naskiĝis en Danlando en Nørre Sundby ekster Aalborg, sed ekde 1975 mi loĝas en Sve dio, nun en Upplands Väsby.

Pri kio vi laboras?

Multaj esperantistoj rekonas min kiel la aŭtobusan ŝoforon, kiu kutimas veturi aŭtobuson al Esperanto-Gården.

Kiajn interesojn vi havas krom Esperanton?

Tio devas esti miaj genepoj el kiu tri loĝas en Svedio kaj du en Danlando.

Ĉu vi havas familion?

Niaj infanoj jam translokiĝis for de ni.

Do, hejme estas nur Kaisa kaj mi.

Kial vi interesiĝis pri Esperanto?

Kiam Kaisa kaj mi iam veturis per trajno, iu virino transdonis propagandilon. Tie estis lingvaj taskoj. Mi kaj Kaisa solvis ilin kaj sendis la respondon. Post tio ni ricevis lernolibron kaj estis invititaj al kurso en Esperantoförbundet, kie ni partoprenis kurson dum du jaroj. Poste ni kune kun kelkaj homoj fondis klubon en Väsby, kies prezidanto mi nun estas.

Ĉu ekzistas aliaj interesaĵoj pri vi?

Mi fakte laŭprofesie estas riparisto de aviadiloj. Pri tio mi laboris dum kelkaj jaroj. Mi ankaŭ havas sperton pri riparado de domoj. Do, mi povis helpi pri tio en Esperantogården.

Dankon pro la intervjuo!

Bona etoso en Västerås

Estis ankaŭ tempo por distrado

En la centro de Västerås, en Arosgården okazis Sveda Esperanto-Kongreso 3-5 Majo 2002. Mi mem ne havis la eblecon partopreni dum la lastaj dek jaroj pro familiaj kialoj. Tial mi aparte ĝojis ke mi denove povos renkonti partopreni la svedan kongreson. Jam vendrede vespero komencis kolektiĝi kelkaj partoprenantoj al neformala kunestado. Jam de komence ĝis la fino la klubo de Västerås faris bonan laboron organizi la kongreson.

Jarkunvenoj

Sabate okazis tri jarkunvenoj. Unue tiu de Eldona Societo Esperanto kaj poste tiu de la sveda sekcio de la in-

Dum la jarkunveno de Sveda Esperanto-Federacio

struista ILEI.

En ĵa jarkunveno de Sveda Esperanto-Federacio estis du novaĵoj. Dum la legado de la jarraporto ni eksciis ke la nombro de membroj kreskis per 50 ĝis 830. Tio estas bonega novaĵo post multaj jaroj kun falanta membronombro. La tendenco tamen estas ke multaj novaj membroj estas rektaj membroj, do ne membroj en kluboj. Ili eksciis pri Esperanto per interreto aŭ per libroj kaj poste membriĝas. La risko estas ke ili ne renkontiĝas kun aliaj esperantistoj. La alia novaĵo estas sekvo de tiu tendenco. Oni diskutis ĉu estonte ĉiuj membroj, do ne nur la reprezentantoj de la kluboj havu voĉdonrajton en la jarkunveno de SEF. Oni nenion decidis pri tio, sed denove diskutos la aferon.

Ĉiuj fotoj de la kongreso: Ole Hansen.

Kulture

Sabate vespere estis koncerto kun Nata kaj Andreo, kiu kun granda ĝojo kaj entuziasmo kantis en kaj pri Esperanto. Iam mi aŭdis ke nur movado, kiu kantas estas vere vivanta movado. Mi samopinias. La vespero finiĝis per dancado.

Adoru kaj Oomoto

Dimanĉe mi, Leif Nordenstorm, gvidis diservon laŭ la nova, pli ol 1400-paĝa libro "Adoru", kiu aperis en Esperanto. Ĝi estas komuna por katolikoj kaj protestantoj kaj enhavas kaj himnojn kaj ordojn por diservoj kaj preĝojn. Vera valorajo en nia kulturo. Recenzo aperos en La Espero.

Poste okazis la tradicia aŭkcio pri libroj, vendataj favore al Sveda Espe-

ranto-Federacio. Mi ankaŭ prelegis pri mia doktoriĝa temo, la rilato inter la Japana religio Oomoto kaj Esperanto.

Kongresoj necesaj

Partoprenis la kongreson ĉirkaŭ 50 personoj. El ili estis tri eksterlandanoj: unu Danino kaj du Ukrainanoj.

Por mi estis grandega ĝojo veni al Sveda Esperanto-Kongreso. Ni vere bezonas unu komunan aranĝojn ĉiujare. Precipe ni, kiuj loĝas en lokoj kun malmultaj aliaj Esperantistoj.

Leif Nordenstorm

Partoprenantoj de la kongreso

Podia diskuto pri lingvoj

Kadre de la SEF-kongreso en Västerås okazis podia diskuto pri lingvoj ĝenerale kaj pri Esperanto. Kiel preparo al la diskuto funkciis prelego de Mikael Parkvall, doktoro pri lingvistiko ĉe la universitato de Stokholmo. La prelego estis ĝenerala orientiĝo pri la lingvosituacio en la mondo.

La lingvoj de la mondo

Resumo de la prelego: Ekzistas 4000-8000 lingvoj en la mondo. La cifero estas tiel nepreciza, ĉar estas malfacile difini kiuj lingvovariaĵoj estas lingvoj kaj kiuj estas dialektoj. 98-99% el ĉiuj lingvoj en la mondo havas malpli da parolantoj ol kion havas la sveda. Averaĝa lingvo havas ĉirkaŭ 50 000 parolantojn. La 20 plej grandaj lingvoj estas parolataj de ĉirkaŭ duono de la homaro. 98-99% el ĉiuj lingvoj estas neoficialaj kaj ofte neuzataj en skribo. El ĉi tio sekvas ke apenaŭ ekzistas unulingvaj landoj; Islando estas unu escepto. Averaĝa loĝanto de la Tero parolas 2 lingvojn. Multaj lingvoj malaperas. 90% el la lingvoj kiuj nun troviĝas en norda kaj suda Amerikoj malaperos ene de unu jarcento. Samspecaj tendencoj troviĝas ĉie en la tria mondo, kie estas la plejmulto el ĉiuj lingvoj. La parolantaro de lingvo povas malpliigi pro genocido, kiel je la jida, sed ofte temas pri tio ke la parolantoj transiras al alia lingvo. Kiam la restantaj parolantoj estas nur maljunuloj la lingvo plej probable malaperos. Estas ege malfacile "revivigi" lingvon kiun oni

ĉesis paroli. Parkvall donis ekzemplojn pri subpremo kaj malpermesoj kontraŭ diversaj lingvoj. En Bulgario oni devigis al turklingva minoritato ŝanĝi siajn nomojn al bulgaraj. Eĉ la tomoŝtonojn oni alinomis. Turkio estas alia ekzemplo pri lando maltolerema al lingva minoritato (la kurdoj). Parkvall aldonis, ke esperanto estas kredeble la plej malpermesita lingvo en la mondhistorio - la lingvo malpermesita en la plej multaj landoj.

La kultura imperiismo estas granda minaco kontraŭ la lingva diverseco. La angla ne havas la plej multajn parolantojn en la mondo, sed i.a. pro ekonomiaj kialoj ĝi dominas en grado ĝis nun nekonata en la mondhistorio. La landoj de denaskaj anglalingvanoj kune havas 39% el la tutmonda BNP (brutta nacia produkto). Usono mem havas 24% el la tutmonda BNP. Kaj Parkvall prezentis kelkajn statistikojn pri la pozicio de la angla.

80% el la monda loĝantaro ne parolas la anglan. Tamen i.a. svedoj tendencas supertaksi la rolon de la angla en la mondo; ili ankaŭ supertaksas sian propran konon de la ang-

Mikael Parkvall, doktoro pri lingvistiko enkondukis la podian debaton

la. La plej multaj homoj en la mondo ne parolas la anglan aldone al sia propra lingvo; tio estas iluzio.

Parkvall bedaŭris ke multege da lingvoj malaperas, sed li ne havis argumenton por konservado de la lingva diverseco.

La diskutantoj

La diskuton gvidis Maria Ekman, kiu instruas filozofion ĉe la Altlernejo de Skövde. Ŝi laboras pri diversaj filozofiaj projektoj kiel instruado pri filozofio, filozofiaj kafejdiskutoj, k.a. Gunilla Zimmerman estas instruisto pri la sveda lingvo por enmigrintoj. Antaŭe ŝi instruis la germanan. Thomas Gjerdingen estas produktoro-prezentisto ĉe la loka sekcio (Radio Västmanland) de Sveda Radio programo 4. Li interesiĝas pri la parolata lingvo kiel laborilo. Roland Lindblom estis prezidanto de SEF dum multaj jaroj. Nun li estas prezidanto de LKK por UK en Gotenburgo 2003. Kune kun teamo li preparas Esperanto-svedan vortaron. Tanja Linderborg estas membro de la sveda parlamento (por la Maldekstra Partio) kaj prezidanto de la leĝa komisiono de la parlamento. Mikael Parkvall estas doktoro pri lingvistiko ĉe la universitato de Stokholmo. Lia specialaĵo estas pidĝinaj kaj kreolaj lingvoj; li ankaŭ interesiĝas pri mikslingvoj. RL kaj MP scipovas esperanton.

La diskuto

Maria Ekman prezentis nombron de demandoj por eki kaj stiri la diskuton. Mi pritraktos nurkelkajn punktojn, mallonge. La diskuto daŭris ĉirkaŭ du horojn kaj duono, unu horon pli ol estis planite.

Demokrata lingvoordo: MP diris, ke tio estas du demandoj: kiujn lingvojn oni uzu kaj kiujn lingvovariaĵojn oni uzu en certaj situacioj. Ĉu via loka dialekto taŭgu en ĉiuj situacioj? ekzemple. (La diskuto ektemis pri svedaj dialektoj kaj minoritataj lingvoj, ne pri internacia komunikado, kion ni esperantistoj ja ŝatas pritrakti. Sed demokratia lingvoordo ja koncernas ĉiujn flankojn de la vivo kaj dialektoj kaj minoritataj lingvoj ŝajne pli interesas la podianojn. Nu, la diskuto fariĝis pli interesa pro tio.)

La angla en Svedio: I.a. oni diskutis la demokratiajn problemojn je uzo de la angla, pri la troa anglumado en anoncoj, k.a. GZ diris ke estas ia von oben-attitudo ke oni parolu la anglan en Svedio; multaj svedoj tute ne parolas la anglan.

La angla en la mondo: RL citis artikolon en la brita gazeto The Guardian antaŭ nelonge. Laŭ ĝi British Council avertas kontraŭ la ŝajne senrezista disvastigo de la angla. Rezisto povas ekesti kaj la disvastigo povas asociiĝi kun detruo de aliaj kulturoj, tiel kiel oni nun opinias pri la dehakado de praarbaroj. MP diris, ke la angla ne perdos sian pozicion rapide. La angla hazarde estis uzata kiam alvenis la tutmondiĝo kaj la tutmondiĝo ne estas malfarebla.

Koncerne Esperanton: TL opiniis ke ĝi ne estas neŭtrala ĉar ĝi estas bazita sur la latina kaj latinidaj lingvoj. Ŝi konsideras la enkondukon de Esperanto utopia, sed ŝi ne kontraŭas ke oni vivu per revoj. Kelkaj aliaj el la podianoj demandis pri nia lingvo.

Komento

Multo el tio dirita dum la diskuto estis jam konataj aferoj por longdaŭraj esperantistoj. Tamen estas valore daŭre informadi ene de la movado pri lingvoj ĝenerale: tiel oni povas plibonigi siajn argumentojn pri Esperanto.

Christer Lörmemark

Eldona Societo Esperanto, kiun posedas pli ol 300

MENDU LIBROJN DE ELDONA

BELETRO

Aniara (90 kr).
Bona rido (30 kr).
Inter sudo kaj nordo (60 kr).
Islandaj pravoĉoj, bind. (60 kr).
Islandaj pravooj, broŝu. (45 kr).
Jaroj sur tero (60 kr).
NOVA Kion ajn (60 kr).
Kredo Floroj Dinamito (45 kr).
Orm la Ruĝa (150 kr).
Printempo de morto (60 kr).
Ŝipestro rakontas (45 kr).
Tra lando de indianoj, bind. (60 kr).
Tra lando de indianoj, broŝu. (45 kr).
Vivu la stel' (Kantaro, 30 kr).

LERNILOJ/GRAMATIKOJ/VORTAROJ

Allas andra språk (75 kr).
Eki (75 kr).
Jen nia mondo 1 (90 kr).
Jen nia mondo 2 (90 kr).
Esperanto-Kompendium (120 kr).
Raka vägen till språkkunskap (45 kr).
Språket över gränserna (45 kr).
Svensk esperantogrammatik (75 kr).
Esperanto-svensk ordbok (90 kr).
Etimologia vortaro 1 (150 kr).
Etimologia vortaro 2 (150 kr).
Kvanto: Etimologia vortaro 3 (150 kr).
Kvanto: Etimologia vortaro 4 (150 kr).
Kvanto: Etimologia vortaro 5 (240 kr).
Etimologia vortaro 1+2+3+4 (500 kr).
Lilla ordboken (90 kr).
Ordbok Svenska-Esperanto (450 kr).
komputora versio por Macintosh (600 kr).

MUZIKO

Folioj de mia memoro (Ĵomart & Nataŝa) (90 kr).
Denaska kongresano; 2 ljudband (120 kr).

DOKTORA DISERTACIO

NOVA Ŝmotos mission på esperanto. (150 kr).

La prezoj estas en svedaj kronoj (SEK) kun sveda varimposto.
Sendkosto aldoniĝas.
Mendu de: Eldona Societo Esperanto,
Vikingagatan 24, 113 42 Stofckholm.
Retpoŝto: eldona@esperanto.se

Eldona Societo Esperanto fondiĝis en 1918. En la sveda oni nomas ĝin oficiale "Förlagsföreningen Esperanto u.p.a.", sed praktike ofte "Esperanto-förlaget". En Esperanto oni ofte uzas la mallongigon "Eldona".

Ĝi estas la plej malnova Esperanto-eldonejo en Svedio, kiu ankoraŭ ekzistas. Ĝi verŝajne eldonis pli ol 100 librojn. (Se iu scias la ekzaktan nombron, aŭ havas liston pri ĉiuj, bv. informi min.) Inter la malnovaj oni povas mencii "Per balono al la poluso" de Andrée, Strindberg kaj Frænkel, kiu aperis en 1930. Alia aparte grava eldonaĵo estas "Sveda antologio" en du partoj.

La nomo "Eldona Societo Esperanto" montras ke ĝi estas ekonomia societo. Ĝis nun pli ol 300 esperantistoj kaj kluboj aĉetis frakciojn (partojn) de ĝi. Ĉiu rajtas aĉeti novajn. Unu kostas nur 10 kronojn.

Du ĝis kvar novaj libroj en 2002

En 2002 aperis du kaj eble aperos du novaj libroj ĉe Eldona. Unu estas doktora disertacio de Leif Nordenstorm: "Ŝmotos mission på esperanto. En japansk ny religion i förändring från kiliastisk Maitreyaförväntan till religionsdialog". Ĝi estas en la sveda, sed kun resumoj en Esperanto kaj en la angla. Aperis ankaŭ "Kion ajn", romano de Sten Johansson, kun facila lingvaĵo. Ĝi estas la unua en serio por komencantoj. Sten Johansson estas nuntempe la plej aktiva Esperanto-verkisto en Svedio. Li ricevis plurajn internaciajn premiojn. Unu el liaj specialaĵoj estas ĝuste facillingva verkado.

Aperos "Dharmapado", Budhisma klasikaĵo en traduko de Gunnar Gällmo. Ĝi aperos en la prestiĝa serio Oriento-Okcidento, kiu celas konatigi la kulturajn valoraĵojn de diversaj landoj. Aperos ankaŭ malgranda libro pri Budhismo, verkita de Gunnar Gällmo.

Ni verŝajne skribos pli multe pri tiuj ĉi libroj estonte.

Pri Esperanto en la sveda

Eldonejo bezonas strategion. Tial la jarkunveno diskutis pri propono de Bertil Nilsson, pri ideoj, kiujn la estraro antaŭe diskutis. La ideo estas ke la plej grava projekto por la eldonejo dum la venontaj jaroj estas eldoni informlibron pri Esperanto en la sveda lingvo. Ni bezonas "interesigilon", kiun povas aĉeti niaj urbaj kaj komunumaj bibliotekoj, kaj kiujn povas legi neesperantistoj kaj interesiĝi pri Esperanto. Ekzistas jam planoj, kiel tia libro povos esti verkita.

Kompreneble estas ankaŭ grave ke Eldona aranĝos ke ĉiam ekzistos bonaj lernolibroj kaj vortaroj, sed fakte nun multaj tiaj ekzistas. Ni nur atendas novan Esperanto-svedan vortaron, kiu nun estas verkata.

Alia ideo estas ke oni daŭre eldonas facillingvajn librojn.

Ĉu vi jam legis ilin?

Ĉu vi jam legis la librojn, kiujn eldonis Eldona? Se ne, kial ne mendi kelkajn por havi legaĵon dum la ferio, aŭ dum la aŭtuno, se vi tion preferas.

Vi ankaŭ povas iri al via biblioteko kaj proponi al ili aĉeti kelkajn. Ĉiu biblioteko havu almenaŭ modernan lernolibron kaj modernajn vortarojn. Montru al ili la anoncon sur tiu ĉi paĝo.

Nova estraro en Västerås

En la jarkunveno de Eldona en Västerås estis elektita nova estraro. Ole kaj Kaisa Hansen demisiis de siaj taskoj kaj oni dankis ilin por ilia laboro. Nova prezidanto fariĝis Agneta Emanuelsson; estraranoj: Franko Luin kaj Bertil Nilsson; anstataŭantoj: Gunnar Gällmo kaj Leif Nordenstorm.

Leif Nordenstorm

**KORESPONDI
DEZIRAS**

Profesoro José Takedara darigas de post multaj jaroj sian disvastigon de Esperanto tra Japanio. Ĉiun jaron li havas novajn studentojn universitatajn pri lingvoj kiuj serĉas interretan korespondadon kun gejunuloj tutmonde.

Fraŭlino Wakana Osada
(wakanao@ya3.so-net.ne.jp)
esperante kaj portugale.

Fraŭlino Noriko Matsumoto (norikom46@hotmail.com)
esperante kaj france.

Fraŭlino Kaori Oda
(cha-lin@olive.freemail.ne.jp)
esperante kaj france.

Fraŭlino Hiroko Yasuoka
(hyasuoka@lycos.ne.jp) (hjbarr@
hotmail.com)
esperante kaj angle.

Fraŭlo Toshiaki Mori (metashuttle@
olivedoor.com)
esperante kaj angle.

Fraŭlo Yuichiro Tanaka
(yuichirovic@lycos.ne.jp)
esperante kaj angle kaj germane.

Nova Ponto trans la Sundo

Verŝajne vi jam scias ke estas nova ponto trans la Sundo (Öresund). Tamen estas ankaŭ nova Ponto. "Ponto" estas la nomo de nova gazeto por la Esperanto-klubo en Malmö, Lund, Helsingborg kaj por la tri kluboj en Kopenhago. Ponto estu eldonota po 7 fojoj jare.

Oni ankaŭ komencos kunlabori en aliaj kampoj, ekzemple aranĝante komunajn kursojn por komencantoj kaj Kulturana Esperanto-Festivalon en Elsinoro (Helsingör) kaj Helsingborg post la Universala Kongreso en Gøteborgo en 2003.

En Ponto oni povas legi ke la Kopenhaga Esperanto-Kulturgrupo havas popularan prelegserion, en kiu oni ekzemple povas aŭskulti prelegon pri la vivo kaj verko de la Esperanta verkisto Kálmán Kalocsay.

Sölvesborg kunlaboras kun Esperanto-klubo

Sydöstra Sveriges Dagblad skribis artikolon pri kunlaboro inter la komunumo de Sölvesborg kaj la Esperanto-klubo de Västerås. La urbo Malbork en Pollando, kiu estas ĝemela urbo kun Sölvesborg, aranĝis parkon apud la Zamenhofa foiro, kie estu memoraj ŝtonoj kaj arboj. Alvenis ŝtonoj kaj arboj el Rusio, Litovio, Pollando, Francio kaj nun ankaŭ de Sölvesborg en Svedio.

La Esperanto-klubo en Västerås helpas, ĉar ili antaŭe havis kontakton kun la urbo, kie multaj, ekzemple la vicurbestro Danuta Stanek-Gutowska, unu al la iniciatintoj de la parko, parolas Esperanton.

IJK 2003 en Svedio

Estas decidite ke la Internacia Junulara Kongreso en 2003 okazos en Svedio. Antaŭe oni diskutis pri Litovio, sed post ekzameno de la eblecojn okazigi la IJK-n en Nordio, TEJO decidis, ke ĝis okazu en la sama lando kiel la UK, do Svedio.

Interkonsento jam estas preta kun Esperanto-Gården en Lesjöfors, kiu estos la gastiganto de IJK. Ĉar E-G mem ne sufiĉas por gastigi ĉiujn partoprenantojn, oni utiligos ankaŭ Folkets hus kaj la lernejon.

Spirita gvidanto aktiva Esperantisto

La kvina spirita gvidanto de la Oomoto-religio en Japanio, DEGUĈI Kurenai, kiu fariĝis gvidanto post la morto de la kvara en 2001, estas aktiva Esperantisto. DEGUĈI Kurenai naskiĝis en 1956, studis farmakologion kaj poste laboris en ĉinmedicina kuracejo. Ŝi kompetentas pri artoj de teceremonio, noo kaj japana floranĝo, amatoras pri kuirado, legado, kudrado kaj ĉevalrajdo.

Ŝi lernis Esperanton kaj partoprenis i.a. en la Universalaj Kongresoj en Rotterdam en 1988 kaj en Brighton en 1989.

TRA LA LANDO

19 partoprenis distanckurson

Dek ok svedoj kaj unu dano partoprenis distanckurson pri Esperanto en la printempo, aranĝitan de Karlskoga popola altlernejo. Oni ne devis viziti Karlskogon entute, sed ricevis instruadon kaj faris taskojn per interreto. La instruisto Lars Forsman estas kontenta pri la kurso.

Cetere Lars Forsman, kiu dum multaj jaroj ĉiutagite gvidis la Esperanto-programon en Karlskoga pensiuligoj je la jarfino. Dum la aŭtuno oni tamen povos studi en la Esperanto-programo kiel kutime. Post tio estas necese trovi novan Esperanto-instruiston, se la lernejo decidis daŭre aranĝi la programon.

Printempa festo kun albana popolmuziko

La klubo de Malmö anoncis la temon de sia printempa festo. Muzikologo Birthe Traerup estis rakontonta pri ekspedicio entreprenita al Kosovo kaj Makedonio por esplori albanan popolmuzikon. Ŝi estis ilustronta la rakonton per videofilmo bazita sur muzikregistraĵoj, fotografajoj kaj filmo.

AIS serĉas planas universitaton

Akademio Internacia de la Sciencoj San Marino, kiu ekde sia ekzisto uzis Esperanton dum pli ol dek jarojn aranĝis universitatajn sesiojn en diversaj landoj, ne ĉiam en San-Marino.

Oni nun planas starti en la urbo Komárno interkulturalan universitaton. La urbo situas ambaŭflanke de la slovaka-hungara limo.

La universitato komence konsistu el tri fakultatoj; bazosciencia, kiu i.a. ellaboras plurlingvajn terminologiojn, enciklopediojn k.t.p.; fakultato pri kulturprotektado kaj pri etnaj minoritatoj; fakultato pri kultura dialogo kaj pri religia historio.

Literatura kurso en Skövde

Klubo Esperantista en Skövde reelektis sian tutan estraron dum la jarkunveno: Torsen Hammargren, prezidanto, Kurt kaj Hildon Frisk, Solveig Bertilsson, Börje Andersson, Carl-Erik Ohlsson kaj Rune Andersson. La membronombro estas 37. Kelkaj membroj loĝas en Falköping, Skara kaj Götene.

Dum la jaro 2001 la klubo havis sep kunvenojn kun variaj programoj. Ok membroj partoprenis literatur-kaj lingvokurson kun Hildon Frisk kiel gvidanto. Carl-Erik kaj Solveig Bertilsson daŭrigas sian agadon kun la presejo kaj eldonejo Alfabeto. Dum la jaro ĝi presis kvin etajn librojn.

Floroj sur la tombo de Nylén

Meze de majo sub forta printempa pluvo kelkaj anoj de la klubo de Upplands Väsby metis florojn kun rubando 'Esperanto i Väsby memoras kaj honoras la esperantopioniron' sur la tombon de Paul Nylén, por tiamaniere montri sian estimon al lia nemezurebla signifo por la sveda esperantomovado.

Anita Bergh

DONACOJ

RONDO LANGLET

Ingrid Göransson, Kalmar, 200 kr; Leif Nordenstorm, Boden, 150 kr; Lenart Sundman, Västerås, 100 kr; Göran Lundgren, Stockholm, 100 kr; Tore Johansson, Kalmar, 100 kr; Signild Johansson, Kalmar, 100 kr; Börje Andersson, Skövde, 100 kr; Bengt Nordlöf, Stockholm, 84 kr; Sten Anders Hannerz, Skogås, 84 kr; Wim Posthuma, Västerås, 84 kr. (Ĉiumonataj donacoj.)

KLUBO CENT

Alice Johansson, 100 kr.

MEMORE AL NILS-ERIK KRISTOFERSON

Gertrud Lund, Malmo.

MEMORE AL INGEMAR NORDIN

Varijaj sumoj de: Kaisa Hansen, Upplands Väsby; Börje Andersson, Skövde; Jan Eric Bülund, Sundsvall; Arne Hermansson, Uddevalla; Göran och Eva Kochs, Spånga; Vera Olsson, Munkfors; Tora Olsson, Ockelbo; Ulla och Franko Luin, Tyresö; Bertil Danielsson, Årjäng; Rune Evert Nilsson, Årjäng; Siv och Conny Eriksson, Karlstad;

Gotenburgo aktivas antaŭ UK

Se vi ne jam notis la datojn 26 julio - 2 aŭgusto 2003 en via kalendaro, faru tion, ĉar tiam okazos la Unversala Kongreso de Esperanto en Gotenburgo.

La Gotenburgoj intense aktivas por plani la UK-n. Pri la kongreso mem ni raportos en La Espero dum la venonta jaro. Nun ni raportos pri la Esperanto-Societo de Gotenburgo, laŭ ilia revuo Inter-Ligilo.

La klubejo estas malfermita ĉiumarde je 18.00-19.00. Jarkunveno okazis la 19-an de marto. Tiam oni raportis pri okazintaĵoj dum 2001. (Pro 2001 oni povas menciigi ekzemple ke la radioprogramo "Språket" unufoje temis pri Esperanto kaj ke la loka televida-stacio de TV 4 faris programon pri la klubo. Cecilia Malmström, ano de la Eŭropa parlamento vizitis la klubon.

La 27-an de aprilo oni aranĝis promenadon tra Lerum kun renkontiĝo kun lokaj Esperanto-parolantoj. La loka Esperanto-kurso invitis. Post promenado laŭ la rivero Sävån kaj kafopaŭzo estis prelegeto pri Lerum kaj muziko.

La urba biblioteko havas ĉirkaŭ 800 librotitolojn en kaj pri Esperanto. Pruntu! Ankaŭ dedistance!

La klubo je la fino de la jaro havis 77 membrojn.

La retpaĝo de la societo estas <http://hem.fyrlistorg.com/chlo/societo.html>

Estas ankaŭ retpaĝo por UK: <http://lkk-gotenburgo.gg.nu>

Stokholma urba promeno

En Stokholmo Sten Johansson gvidis literaturan promenon. Li laŭlegis pecojn el originala Esperanta kaj tradukita literaturo, kiu havis rilaton al diversaj lokoj vizitataj dum la promeno.

En la sama urbo Anita Bergh, iniciatis esploron pri Paul Nylén, lia tombo kaj iama loĝejo, konata kiel "La verda vilao".

Libroservo en via domo

Mi ricevas ofte demandojn, kiel povas esti, ke la elektronikaj libroj en eLibrejo estas senpagaj, ĉu ili nelojale konkurencas kun libroj vendataj de la libroservoj, kaj simile. Anstataŭ respondi mem, mi citas el letero de irana studento, kiun mi ricevis antaŭ nelonge:

"Mi konfesas al vi ke nur dank'al via paĝo mi povis legi E-ajn tradukojn de 'Fratoj Leonoro' kaj 'La eta princo', kiujn antaŭe mi legis perslingve, sed entuziasme mi atendis, ke mi povu legi ilin ankaŭ Esperante! Post la legado de ĉi tiuj du librojn, al mi venis ideo! Mia amiko Savisa Mahvar, studento de franca lingvo en la Nacia Universitato de Tehrano, iam antaŭe verkis libron kiun li nomas: 'Ree la eta princo'. Mi ne intencas plie paroli pri ĉi libro. La aneksa ekspedaĵo, kiu akompanas ĉi leteron estas elpersigita versio de tiu libro. Ni, Savisa kaj mi, kiel verkisto kaj tradukanto de la libro, ŝatas dediĉi la libron al via kolekto de e-libroj. Mi esperas, ke vi akceptos nian malgrandan donacon kaj nemetos ĝin inter viajn valorajn e-librojn."

Jen konkreta ekzemplo, kion oni povas atingi per vastskala distribuado de esperanto-libroj.

Ĉi tiu distribuado estas senpaga kaj ĝi iagrade konkurencas kun la libroservoj. Sed plej multaj de la libroj ne plu estas haveblaj, aŭ estas haveblaj tre malfacile. Ili ofte tamen estas de tiaj, ke ili meritas, ke oni levu ilin reen al la lumo, tiel ke la nunaj legantoj konatiĝu kun ili. Aliaj estas relative freŝaj libroj, aĉeteblaj ĉe la libroservoj. Ilin kelkaj eldonejoj aperigis elektronike kvazaŭ varbilojn por la presita eldono. Kaj ekzistas tria grupo de elektronikaj libroj, t.e. tiuj, kiuj nur ekzistas elektronike. Relative multaj estas de tiu speco. Presado de libroj estas agado, kiu postulas monon kaj eldonado de libroj en esperanto estas agado, kiu ligas monon por tre longa tempo, ĉar la libroj malrapide vendiĝas. La elektronikaj eldonoj postulas unuavice tempon por la preparo. Se oni ne kalkulas kiel entreprenoj, ke "tempo estas mono", oni povas diri, ke la investo en ĉiun novan libron estas tre malalta.

Inter la libroj en eLibrejo plej mul-

taj estas beletraĵoj, de plej renomaj aŭtoroj, kiel Lagerlöf, Strindberg, Puŝkin, Shakespeare, Dickens, Hašek), al aliaj pli malpli nekonataj. Ni bezonas legi ne nur malfacilajn tekstojn, sed ankaŭ tekstojn, kiuj kontentigas nian bezonon de romantikemo, streĉiteco kaj pura tempopasado. Kunlabore kun Miroslav Malovec el Ĉeĥio mi planas reeldonon elektronike ankaŭ de libroj, kiujn oni nomas "kioskoliteraturo", t.e. verkita de aŭtoroj, kiuj ne celas ricevi la Nobelpremion. Sed tiuj libroj estas facile legeblaj, enhavas taŭgajn kvantojn da romantiko, aventuroj, trompoj, kompreneble, feliĉan finon.

Kun la sama Miroslav Malovec mi jam komencis prepari la reeldonon de la unua romano originale verkita en esperanto: "Kastelo de Prelongo" de Henri Vallienne, kiu aperis en 1907 kaj neniam estis represita. Temas pri dika libro, verŝajne 700 paĝoj en la elektronika versio. Tiu libro certe estos interesa por ĉiuj, kiuj kun intereso sekvas la t.n. "telenovelojn" aŭ "sapoperojn", ĉar ĝi estas absolute plena de intrigoj, trompoj, perfortoj, fortaj pasioj — amego kaj malamego — kaj similaj ingrediencoj, kiuj altirus milionojn da rigardantoj por ĉiu epizodo, se ĝi estus montrata en televido.

Sed ne nur la plenkreskuloj estas la klientelaro de eLibrejo. Same gravas la infanoj kaj gejunuloj, kiuj povas trovi en ĝi bonan elekton, i.a. de pluraj libroj de Astrid Lindgren. Interese estas, ke ĝuste tiaj libroj estas inter la plej popularaj, kion montras ankaŭ la titolo de la plej populara el ĉiuj, "La eta princo" de Saint-Exupéry.

Kaj fine iom da statistiko: iam en julio estos elŝutita la 50 000-e-libro post la instalo de la kalkulilo en junio 2001. Krome tiuj e-libroj distribuiĝas per kompaktaĵaj diskoj, ekzemple en Rusio, al esperantistoj, kiuj ne havas aliron al la interreto. Kiom da miloj tiuj estas, mi ne scias, sed sentiĝas bone, ke la esperanto-libroj trovas sian lokon en la hejmoj de la esperantistoj.

Tio funkcias kvazaŭ libroservo en ĉiu domo, kie esperantisto havas aliron al la interreto, ĉu ne?

Franko Luin

DONACOJ

MEMORE AL INGE-
MAR NORDIN
(DAÜRIGO):

Sven Linnér, Järfäl-
la; Postgiro
566568-2; Gertrud
Lund, Malmö; Mal-
te Markheden,
Strömnäsbruk; Ka-
rin och Bernt Lind-
qvist, Malmö; Bar-
bro Wallin, Stock-
holm; Årjängs gym-
nasieskola; SEF.

MEMORE AL MAR-
GIT GUSTAFSSON

Ingrid Ottosson,
Vällingby; Malte
Markheden, Ström-
näsbruk; Karin kaj
Bernt Lindqvist,
Malmö; Sven Lin-
nér, Järfälla.

GRATULON-DONA-
COJ

"Grattis från Veje-
by" till Gunnar
farm, 50 år, 300 kr;
Kaisa Hansen, Upp-
lands Väsby, al
Gunnar Farm, 100
kr.

FONDUSO 70+

Sam kaj Greta Fritz,
Karlskrona, 300 kr;
Karl-Erik Sterner,
Göteborg, 100 kr;
Rune Wrigman, Ås-
bro, 100 kr; Eva
Frederick, Karlsko-
ga, 70 kr; Tore
Fors, Billeberga,
170 kr; Gunnar
Nilsson, Stockholm,
200 kr; Birgit Gus-
tafsson, Degerfors,
100 kr; Barbro Ha-
raldsson, Hälsing-
borg, 100 kr;

Sommarkurser på tre platser

24-29 juni på Esperantogården i Lesjöfors

Sommarkursen vid Esperantogården hålls nu för sjätte gången. En av de senaste årens nyheter är barngruppen, som leds av Beatrix Svenonius från Malmö. Där finns det naturligtvis ingen kateder, barnen leker, sjunger, tecknar och spelar teater på esperanto. Efter fyra-fem dagar är de redo att ha en liten föreställning. Aldern i barngruppen varierar från tre-fyra år till dess det är dags att gå till klassrummet och sätta sig med ungdomar och vuxna. Vi har regelbundet en internationell grupp lärare av högsta klass. För vuxna och ungdomar blir det grupper allt ifrån nybörjare till konversation. Ytterligare information, telefon: 0590-309 09.

1-5 juli i Göteborg i Nordiska Hälsovårdshögskolan vid Nya varvet.

Nybörjare, fortsättning, skrivarkurs. Dessutom kurs för funktionärer inför världskongressen 2003. (Informationsteknik, rollspel, guideträning.) Kvällunderhållning. En utflykt till skärgården. Start 1 juli kl. 13; avslutning 5 juli kl. 13.

För icke-göteborgare: Pittoreskt boende i gamla fängelse! Mycket fräscha och fina rum. Minikök, toalett och dusch i varje rum. Gruppkök på varje våning. Kostnad för kurs 30 timmar: 500 kr; Boende: 1800 för fyra nätter. Restaurang Reveljen som ligger i samma område har luncher från 29 kr. och uppåt. Preliminär anmälan till: Andreas Nordström, 031-52 59 72 eller till Siv Burell, tel. 0302-411 49.

5-9 augusti på Oskarshamns folkhögskola.

Kursen innehåller esperantos historia och grunderna i språket. Sedan är det lätt att fortsätta själv. Utställning av böcker och tidskrifter från hela världen på esperanto. Start 5 augusti kl. 11; avslutning 9 augusti kl. 16. Kostnad: 700 kr med lunch, fika och utflykt; 2100 kr för enkelrum med helpension; 1900 kr för plats i dubbelrum med helpension. Kursledare: Birgitta Ekvall, lärare på skolan; Kerstin Rohdin, bibliotekarie samt Harold Brown, konstnär och författare. Anmälan senast 15 juni till: Oskarshamns folkhögskola, 572 32 Oskarshamn. Telefon: 0491-135 40.

Esperantolinjen i Karlskoga

2 september - 21 december 2002 finns möjligheten till en hel termins esperantostudier. Sedan 1988 har elver från 39 länder deltagit. Själva undervisningen är gratis, men om man väljer att bo på skolan kostar detta. Det finns enkelrum med dusch och toalett. Pentry, klädvårdsrum och dagrum med TV är gemensamt. Kostnad för studielitteratur tillkommer. Stöd kan sökas från CSN. Nordiska elever utanför Sverige kan söka stipendier från Nordens Folkliga Akademi, tel 031-69 56 00. Ring gärna linjeföreståndare Lars Forsman om Du vill veta mer. Tel. 0586-646 00.

Lennart Svensson

Dumviva membro de UEA, delegito en Annerstad kaj membro de Esperanto-klubo de Ljungby, mortis en aprilo ĉi-jare. La memoro vivos inter ni.

Herbert Lindros

Valborg Hansson-Seger

Valborg Hansson-Seger mortis en la 27a de Aprilo 2002, preskaŭ 89-jaraĝa. La Esperanto-klubo de Umeå tial perdis multjaran kaj fidindan membron. Ni partoprenas la funebbron kaj deziras: "Ripozu en Paco".

Ivar Nilsson

Nils Johansson

Nils Johansson naskiĝis en 1914 kaj mortis la 30-an de decembro 2001. Post komercaj studoj li iĝis membro de la novfondita Esperantoklubo en Norrköping. Kiel bona organizanto li estis prezidanto de la klubo dum 25 jaroj.

La intereso por internaciaj demandoj gvidis lin fondi UN-asocion en Norrköping. Tie li estis aktiva membro dum pluraj jardekoj. Dum la lastaj 20 jaroj li estis blinda.

Multajn svedajn Esperanto-kongresojn li partoprenis. Li estis membro de KELI ekze 1960. Nils estas karmemore funebrata de sia edzino Alice kaj de la sveda Esperanto-movado.

Arne Lundkvist

Ingemar Nordin

Forpasis Ingemar Nordin. Dum multaj jaroj li laboris kiel insturisto kaj lernejestro en baza lernejo en Årjäng. Tie li ankaŭ planis la konstruon de metilernejo. Ingemar estis aktiva en la Freinet-pedagogia movado. Li aranĝis internacian kongreson por tiu movado en Årjäng.

Kiel pensiulo li loĝis en Stokholmo, kie li estis aktiva helpanto en EsperantoCentro. Li verkis sesleteran perkorespondan kurson, kies unua letero estis dissendita en miloj da ekzempleroj. Multaj el la ricevintoj daŭrigis sian studadon. Ingemar ankaŭ verkis la lernolibron "Lernu Esperanton nun!".

Ni sentos la foreston de Ingemar.
Leif Nordenstorm & Roland Lindblom

La dek ordonoj de retpoŝto

DONACOJ

FONDAĴO 70+
(DAŬRIGO)

Harriet Dahlman, Klippan, 100 kr; Göte Linghede, Stockholm, 70 kr; Vera Linghede, Stockholm, 70 kr; Rolf Lagerström, Alingsås, 100 kr; Kjell Persson, Svedala, 150 kr; Börje Persson, Solna, 150 kr; Rune Andersson, Skara, 150 kr; Ruben Enocsson, Solna, 100 kr; Bertil Löfqvist, Kuma, 100 kr; Harry Olsson, Hässelby, 200 kr; Birgit Brenander, Stockholm, 200 kr; Nils Gustavsson, Linköping, 70 kr; Leon Salomonsson, Malmö, 100 kr; Hans Dahl, Nynäshamn, 110 kr; Sixten Green, Hälsingborg, 100 kr; Karl Rönnerberg, Västerfärnebo, 200 kr; Dagny Georgii, Enskededalen, 300 kr; Inga Nothfalk, Hässelby, 200 kr; Sören Hedlin, Sol-lentuna, 100 kr; Ingrid Östlund, Eskilstuna, 250 kr; Väinö Ranestål, Piteå, 100 kr; Kajsa-Britta Sandell, Vikbolandet, 60 kr; Alhild Hult, Borlänge, 100 kr; Birgit Nordgren, Vällingby, 100 kr.

1. Pripensu, ke ne ĉiuj havas modernan ekipaĵon

Ankoraŭ multloke vivas komputilantoj kun malnoviĝinta komputilo, malrapida retkonekto kaj arkaika programaro. Preparu la retleterojn tiel, ke eĉ la plej simpla sistemo kapablas ricevi ilin. Uzu puran tekston, prefere ne HTML, kaj certe ne .rtf- aŭ .doc-dosierojn.

2. Ne esperu Nobel-premion

Same kiel telefona interparolo ne meritis premion pro elstara aktorado, retletero ne meritis literaturan Nobel-premion. Verku koncize kaj simple. Evitu ornamaĵojn kaj komplikajn engaĝigojn. Se la teksto estas bona, koloroj kaj bildoj estas malhaveblaj.

3. Ne sendu aldonajojn sen antaŭa interkonsento

Ne estas agrable sidi dek minutojn antaŭ komputilo, atendante la alvenon de grandega dokumento kaj konstati, ke la riceviteksto aŭ bildo estas tute senutila. Eta bildo de deko da kilobajtoj ĝenerale ne kaŭzos malagrablaĵojn. Tamen, Word-dosiero kun nur kelkaj linioj da teksto jam ampleksas plurajn kilobajtojn (kaj povas enhavi makro-viruson).

4. Ne sendu konfidencajn aferojn retpoŝte

Dum la vojo, kiun sekvas la letero, pluraj personoj kapablas sen ia ajn aŭ kun nur iomete da peno legi viajn skribaĵojn. Sistemestroj kutime kapablas (kvankam ili estas tro okupataj por povi distri sin per tio). Iuj kompanioj sisteme kontrolas la retpoŝton de siaj dungitoj por eviti misuzon. Pro eraro ĉe la sendinto aŭ aliloke eblas, ke la letero alvenas ĉe malĝusta persono. Baza regulo: se iu temo estas tro tikla por lasi ĝin videbla sur via komputila ekrano dum mallonga foresto, ĝi estas tro tila por esti sendata rete.

5. Estu afabla (sed ne tro)

Varias la opinioj pri ĝentilecaj formuloj bezonataj en la reto. Iuj opinias, ke la reto estas postsekvaĵo de telekso, kie (pro multekosteco de la konekto) tute ne estis uzataj afablaĵoj

(krom foje kellitera mallongigo). Aliaj komparas retpoŝton kun telefona interparolado, kie oni diras „(kara) sinjoro Ikso”, sed ne „altestimata sinjoro Ikso”, kaj finas per „ĝis reaŭdo”, sed ne per „kun sinceraj salutoj”. Malmultaj bone komprenas la mienvinje-tojn: ekzemple, „:-)” signifas rideton).

6. Diru, kiu vi estas

Tradicia papera letero havasleterkapon kun ĉiuj bezonataj informoj; fine de la teksto venas la subskribo. En retletero tia subskribo ne eblas (krom per aldonado de grafikaĵo, kiu prezentas la subskribon, _per „cifereca subskribo”). Kelkaj gravaj eroj jam aŭtomate enestas: la dato kaj la retadreso (kaj kutime la nomoj) de sendanto kaj ricevanto. Retpoŝtprogramo kutime ebligas antaŭpreparon de eta teksto (angla jargono: signaturo), aŭtomate aldonata fine ĉe retletero, en kiu estas la ceteraj gravaj informoj: kompleta nomo, adreso, telefonnumero, ĉiuj en ĝi citas reklaman tekston aŭ filozofian penson. Ne troigu: kvar linioj devas sufiĉi.

7. Uzu inteligente la unikajn eblojn de retpoŝto

Respondante, oni mencias la referencojn de la originala letero (aŭ foje aldonas kopion de ĝi). Se, leginte retleteron, oni donas komandon „respondi”, la programo aŭtomate montras novan retleteron, en kiu la teksto de la antaŭa letero jam estas kopiita (kutime la kopiitajn liniojn antaŭas la signo „>”). Se estas nur kelkaj linioj, tio estas perfekta. Tamen, se la antaŭa letero estis longa, estas preferinde konservi nur la erojn, kiuj gravas por kompreni la respondon, kaj forviŝi la ceteron.

8. Malrapidu!

Okazas, ke oni ricevas novaĵon, al kiu oni emas tuj akre reagi. En antaŭkomputila epoko necesis por tio preni paperon kaj skribilon, skribi la tekston, meti la folion en koverton, skribi adreson kaj glui poŝtmarkon sur la koverto, kaj iri al poŝtkesto. Plejofte oni jam dum la unuaj paĝoj de la proceduro konkludis, ke reago ne tuj (aŭ eĉ tute ne) estas bezonata, kaj ke afabla interveno eble pli efikus.

Per komputilo sufiĉas kelkaj klakoj kaj iom da tajpado; ene de minuto la reago estas for. Poste oni bedaŭras tion, sed ne eblas ekapti senditan retleteron. Do: se la respondo ne ege urĝas, entajpu ĝin kaj forsendu ĝin la sekvan tagon. Intertempe povas veni ideoj por poluri la respondon.

9. Lasu vian printilon ripozi

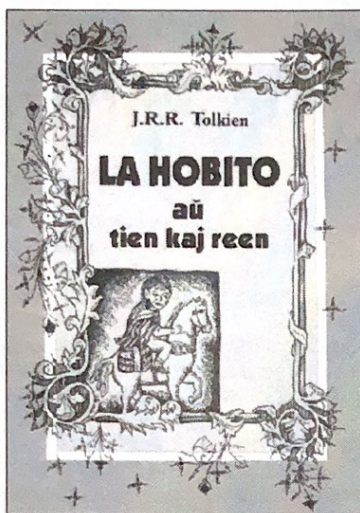
Jam delonge oni anoncis la senpagan oficejon. Tamen, papero restas malmultekosta, kaj printiloj daŭre plirapidiĝas. Tiel oni emas printi preskaŭ ĉion. Plejparton de tiu papermaso oni post mallonga tempo forĵetas; la ceteron oni devas iel ordigi. Estas multe pli efike ordigi la retpoŝton kun helpo de la komputilo. Retoŝtprogramoj estas tre kapablaj tiurilate. La tempo investita en kreado de komputila arĥivo estas rapide regajna. Se legado de surekranaj tekstoj lacigas vin, pripensadas aĉeto de pli bona ekrano anstataŭ malŝpardo de papero.

10. Ne grumblu

La tradicia poŝto dum jarmiloj evoluis ĝis la nuna tutmonda, sufiĉe bone funkcia sistemo. Kompare, retpoŝto estas ege juna. Ĝi funkcias per eroj da malsimilaj komputiloj, per dekoj da programoj, de kiuj ekzistas po multaj versioj, per milionoj da uzantoj, foje speraj, foje nelernemaj. Bonvolu ne tro ĉagreniĝi, se vi ricevas stultajn, aŭ se mesaĝo via ie perdiĝis. Pensu pri la avantaĝoj: neniam antaŭe eblis tiel rapida tutmonda komunikado je modera prezo.

(Kun permeso represita en *Monato*.)

Roland Rotsaert

DONACOJ

MÄRTHA ANDRÉ-
ASSONS MINNES-
FOND

Kungälv's Esperan-
toklubb, 2724,27.

ALIAJ DONACOJ

Ulla Luin, Tyresö, 500 kr; Sam Fritz, Karlskrona, 100 kr; Greta Wigforss-Fritz, Karlskoga, 100 kr; Rune Moln, Jönköping, 200 kr; Gunnar Svensson, 100 kr; Leif Nordenstorm, Boden, 500 kr; Sture Per, Stockholm, 100 kr.

Sveda Esperanto-
Federacio kore dan-
kas por la donacoj.
Novaj donacoj es-
tas bonvenaj al
SEF, poŝtĝiro
20 12-3.

John Ronald Reuel Tolkien: La hobito – aŭ tien kaj reen. Tradukis el la angla Christopher Gledhill kaj William Auld (poemoj). Sezono, Jekaterinburg 2000. 224 paĝoj.

Mi konatiĝis kun la originala, angla versio de *La hobito*, kiam mi havis ok aŭ naŭ jarojn. Kvankam tiam mi interesiĝis pli pri trajnoj, bicikloj kaj va roj ol pri elfoj, drakoj kaj sorĉistoj, min tamen allogis la ĉiama, ĉiea etoso de la Tolkiena mondo. Des pli mi nun ĝojas, ke tiu ĉi moderna klasikaĵo – apartenanta ne al unu popolo, unu socio, unu generacio, sed al ĉiuj, preter landlimoj, ismoj kaj a haveblas ankaŭ al esperantistoj, dank' al la traduko de Christopher Gledhill kaj William Auld. Tiel riĉiĝas la infana – kaj ne nur! – literaturo de Esperanto.

Por mi la aparta ĉarmo de *La hobito* konsistas ne nur el la imagpovo de la aŭtoro, el la priskriboj pri fantaziaj regnoj kaj pri plej teruraj bataloj, sed ankaŭ – kaj ĉefe – el la karaktero de la kontraŭvola heroo hobita, Bilbo Baginzo. Bilbo estas ja vi aŭ mi: estaĵo, kiu sopiras sian hejmon, sian ordon, sian trankvilon, sed kiu, frontante al plej krizaj, plej minacaj situacioj, tamen trovas en si mem kuraĝon kaj kapablon por savi sin kaj ankaŭ siajn amikojn. Heroo malgraŭ si: jen la kerno de la Tolkien-a fabelo.

Kerno, kiu unualege konvinke kaptiĝas en traduko flua kaj forta. Neniel sterile stumble impresas la verko, malgraŭ fojaj anglismoj (ekzemple, mi preferus, anstataŭ "komfortus" "konsolus" (pĝ. 138), kaj krom la unu sola preseraro, kiun mi rimarkis ("pastlasis" anstataŭ "postlasis" (pĝ. 141).

Gratulindas la tradukintoj – aparte Auld, kiu elegante, elokvente peris la poemojn – ke ili tiel nature liveras la sencon de la originalo, ke leganto

Por infanoj kaj malinfanoj

apenaŭ sciis, ke pri traduko temas.

Tamen sencon liveri ne ĉiam signifas senton liveri. Kaj verdire, ju pli mi esploris, ju pli mi kontrolis tradukon kaj originalon, des pli io juketis. Estis, mi konstatis, kvazaŭ la tradukinto de la ĉefa, proza parto de *La hobito* surgrimpos monton kaj tiom avidus la majestan rokon de la pinto, ke li survoje preteratentis la buntajn ŝtonejojn de la pado. Alivorte: kvankam la senco restas, la sen la nuancoj, la subtilaĵoj de la prozo – foje mankas. Tio ne signifas, ke la traduko fiaskas: laŭokaza, fo la leganto, mergi ante sendube kun plezuro en la aventuroj de Bilbo Baginzo, plej verŝajne ne kus.

Sed foje, enirinte butikon kaj ri monon, oni poste mal ras, ke tamen forestas moneroj. Aŭ ke la butikisto ruze enmanigis mo rojn de alia valuto. Oni sentas sin etete trompita. Kaj tiel rilate *La hobiton*.

Mankas spaco por detale analizi: sufiĉu du pli malpli hazarde elek taj partoj por indiki ja karakterizajn tru ojn en la traduko kaj por ilustri ke, kie restas senco, forestas sento.

Oni legas (p. 179): "Tiam trumpetoj sonis kaj resonis apud la rokaj bor . Tamen en la angla oni tro vas, ke temas pri "alarm-trumpetoj" ("warning trumpets") kiuj subite sonis, kaj eĥi suddenly soun ded, and echoed") laŭ la rokaj bordoj. Kvan sonis kaj resonis" ja kap tas la anglan, mankas indikoj pri alarmo aŭ pri subiteco. Iom poste (sampa e) oni trovas similan lakonecon: "...antaŭ ol la draka tondro alproksimi .

La angla originalo multe pli ti ...antaŭ ol laŭti is la ro do de la teru ra proksimi o de Smaŭgo" ("be re the roar of Smaug's ter ble ap proach grew loud"). Kaj (sampa ...kiu malplaĉis al li, ĉar i [la akvoj] estis tro profunda kaj tro mal . En la angla trovi as tri ad voj por priskribi la akvon, ne du: "...too deep and dark and cool for his liking". Kaj, en la angla, ali cio: even tuale "...al li tro senlima, tro sen ma, tro malvarma".

Tuj poste preskaŭ biblie riĉa fra zo en la angla povrigita en Es ro kaj sufoka ne lo kov rus la tutan landon dum tagoj". En la ori nalo legi ... vapour and a steam would arise enough to cover all the land with a mist for days" do "...levi us nebulo kaj vaporo sufiĉaj por vuali dum tagoj la tu tan landon" Tiu ĉi frazo prezentas apartajn pro blemojn al

tradukonto pro la mal lo distingi en Esperanto inter la ang vapour" kaj "steam" plue tik las la parenca nocio pri "mist" (ne to).

Klare: facilas kritiki, diablus tra ki. Mi, kiu neniom Esperanten tradu kis krom lingvo-ekzercoj kaj kiu an ne kura as praktiki – laŭ Auld – ĉi tiun arton plej mal lan, apenaŭ rajtas verŝi mizeran recenzanto-ga lon super tiun, kiu ja kura as, kiu ja grandparte suk sas. Kiel supre di te: La hobito legindas. i meritas lo kon ne nur sur la bretaro de ĉiu Es lio sed ankaŭ, pli gra ve, in ter la manoj de ĉiu Esperanto-infano (kaj ma no).

Do brave, sinjoro Gledhill, tra ke ekgrimpu denove! Sed ĉi-foje, sur je al parnasa pinto, malpli impete. Profundi u en la lingva pa mo, ple gu la pulmojn per freŝaj fra zoj, flaru la apudpadajn idiomojn – kaj tiel, lante, lante al la supro!

(Kun permeso represita el *La Ondo de Esperanto*. 2001: 4, 78)
Paul Gubbins (Britio)

Facile pri krimo

**Sten Johansson:
La krimo de Katrina.**

La facil-lega serio de Al-fab-et-o.
Skövde 2001. 36 paĝoj. 32.- kronoj.

Sten Johansson kaj Al-fab-et-o meritas laŭtan laŭdon pro siaj sukcesaj ambicioj faciligi la eniron en lingvon por komencantoj.

La rakonto en la libreto estas lerte kaj intereskapte teksita kaj havas tian similecon al la vera vivo, kiun oni ne facile atingas, kiam oni devigas sin al tiuj limoj, kiujn postu las facil-lega literaturo.

La aŭtoro ne eliris de iu listo de "facilaj vortoj", sed uzis tiujn vortojn, kiuj estis necesaj por la rakonto kaj poste konstatas, ke la libreto enhavas 545 diversajn morfemojn, el kiuj 426 estas inter la plej oftaj en esperanto.

Gramatike la libreto havas progresantan malfacilecon, tiel ke en la komenco la aŭtoro evitas certajn gramatikajn formojn. Tio kompreneble estas saĝa procedo por laŭŝtipe ku gi la legantojn al la lingvaj fe noj.

Rekomendu la libreton en kursoj!

Bertil Nilsson

Esperanto just nu

Finns även som fristående blad
som kan hämtas gratis från
www.esperanto.se/justnu

e just nu

Aktuellt från esperantovärlden

Nr 6 · 11 juni 2002

KOMMER CHIRAC ATT HÅLLA SITT LÖFTE?

Under presidentvalskampanjen i Frankrike lovade kandidaten Jacques Chirac på en fråga hur han ställde sig till esperanto, att han skulle i den nya församlingen föreslå att esperanto blir ett av språken som man ska kunna välja på gymnasiet och kunna ta studenten på.

Chirac har blivit vald; nu återstår att se om han kommer ihåg sitt löfte.

BUDDISTORGANISATION ÅTERUPPSTÅR

Esperantister som är samtidigt buddister planerar att blåsa nytt liv i det avsomande Budhana Ligo Esperantista under esperantovärldskongressen i Fortaleza, Brasilien. Detta hänger ihop med utgivningen av två böcker om buddism, "La Dharmopado", en av buddismens grundläggande böcker, och "Kelkaj faktoj pri budhismo". Båda ges ut av svenska Esperantoförlaget och i båda fallen heter mannen bakom dessa Gunnar Gällmo. "La Dharmopado", i Gällmos översättning från pali, ingår i den prestigefyllda serien "Oriento-Okcidento".

INTERNATIONELL SAGOTÄVLING

Päätalo-Institutet i Taivalkoski, Finland, anordnar en internationell sagotävling. Sagorna ska vara skrivna på esperanto och ska skickas in anonymt senast den 20 september. För mera information kan man vända sig till Aini Vääräniemi, Vääräjärventie 26 A, FI-93590 Vanhala, Finland, eller aini.vaaraniemi@pp.inet.fi

VIDEOFILMFESTIVAL I OKTOBER

Den 6:e internationella videofilmfestivalen äger rum slutet av oktober i Maribor, Slovenien. Alla kortfilmer måste vara på esperanto och bedöms av en internationell jury. För mera information kan man skriva till Esperanto-societo, Besednjakova 1, SI-2000 Maribor, Slovenien, eller till zlatko.tisljar@siol.net.

200 DISKUSSIONSLISTOR PÅ ESPERANTO

Någon har räknat fram att esperantisterna håller sig med ca 400 olika diskussionslistor på internet, i alla möjliga ämnen. Var man hittar dem står det inte, men att det går att skapa nya, ifall man inte hittat någon i egen smak.

NYA PIV HAR NÅTT BOKHANDELSDISKARNA

Den nya standardordboken på esperanto, Plena Ilustrita Vortaro (PIV) har just kommit från tryckeriet och har börjat säljas.

SPANSKA ESPERANTISTER I ALICANTE

De spanska esperantisterna håller sin årliga kongress i Alicante i början av augusti. I sin inbjudan påpekar dom särskilt att man inte ska glömma att ta sina badkläder med sig, eftersom badsäsongen är då som bäst. Man hinner också med en utflykt till Benidorm. Upplysningar från augustocasquero@infonegocio.com

NYÅR I ESPERANTO-MILJÖ I TYSKLAND?

Veckan efter jul, inklusive nyårsafton och nyårsdagen kan man fira i närheten av Berlin tillsammans med andra esperantister. Det blir fråga om självushåll och därför en billig nyårshelg. Man kan läsa mera på www.EsperantoLand.org/eo/nr.html

FÖRVIRRAD DUVA HITTAR HEM TILL SLUT

En japansk tävlingsduva hade förrirat sig och hamnat i Australien, 7000 km bort från sitt hem. Det fanns esperantister på platsen som lyckades upprätta kontak med esperantister i Japan och den förrirade duvan fick därigenom hjälp att hitta hem.

Passade man på att ge den en grundkurs i esperanto? Eller rentav en brevkurs?

Sten Svenonius
Vendelsfridsgr 4C
21764 Malmö

Esperantoförbundet, Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

MEDHJÄLPARE EFTERLYSES TILL VÄRLDSKONGRESSEN I GÖTEBORG!

Kom med i det glada gänget som ska få allt att flyta under kongressveckan nästa sommar, 26 juli - 2 augusti 2003! LKK efterlyser dels folk som kan jobba flera kongressdagar, dels folk som hjälper till under den stora ankomstdagen, men som är lediga resten av veckan (och njuter av kongressen som vanliga deltagare).

Vad finns det för uppgifter? Man kan dela ut kongressmärken och -väskor till anländande kongressdeltagare, hjälpa kongressdeltagare tillrätta, sköta om de olika salongerna, fungera som dörrvakt m.m. Skriv till oss och ange vad du kan tänka dig att arbeta med och hur mycket du vill jobba under veckan. (Har du svarat på en tidigare enkät finns du redan i våra noteringar.)

Du kommer att få delta i en distanskurs via post eller e-mail, som förbereder dig inför uppgiften. Det finns också en funktionärskurs du kan gå på i sommar i Göteborg 1-5 juli.

Skriv alltså till:
Esperantokongressen
Måsthuggsliden 1
412 18 Göteborg
e-post: esocietogbg@esperanto.se

WWW.ESPERANTO.NET TILL UEA

UEA har av Torben Kehlets efterträdare fått uppdraget att sköta domänen www.esperanto.net, utgångspunkten till informationen om esperanto på nätet. Innehållet kommer från en tidigare sajt på Chalmers i Göteborg, upprättad av Martin Weichert.

UEA har lovat att utveckla sajten vidare och söker frivilliga som vill hjälpa med det. Andrej Grigorjevskij (andreo@mailru.com) är i styrelsen ansvarig för sådana frågor.

FÖRSTA KONGRESSEN I BENIN

Esperantisterna i Benin håller sin första kongress någonsin i Lokossa 4-7 juli. Kongressens tema blir den högaktuella frågan "Har esperanto nån chans i Benin?"

